

Nota

Zottegem, Ballingsweg

Verslag van Resultaten

Titel

Nota Zottegem, Ballingsweg: Verslag van Resultaten

Auteurs

Jasper Billemont, Charlotte De Smet

Erkende archeoloog

BAAC Vlaanderen (OE/ERK/Archeoloog/2015/00020)

BAAC-Projectnummer

2018-0273

Plaats en datum

Gent, 2 februari 2018

Reeks en nummer

BAAC Vlaanderen Rapport 769

ISSN 2033-6896

Wettelijk depot

KBR

Inhoud

1	Proefsleuven	1
1.1	Beschrijvend gedeelte	1
1.1.1	Administratieve gegevens	1
1.1.2	Archeologische voorkennis	4
1.1.3	Onderzoeksopdracht en onderzoeksvragen	4
1.1.4	Gekende verstoringen	5
1.1.5	Geplande ingreep	5
1.1.6	Randvoorwaarden	5
1.2	Werkwijze en strategie van het vooronderzoek	6
1.2.1	Onderzoekstechnieken: keuze en motivatie	6
1.2.2	Methoden en technieken	6
1.2.3	Organisatie van het vooronderzoek	9
1.2.4	Feitelijke gegevens uitvoer onderzoek	9
1.2.5	Afwijkingen uitvoer onderzoek ten aanzien van de CGP	12
1.2.6	Inbreng specialisten en externe wetenschappelijke begeleiding	12
1.3	Assessmentrapport	13
1.3.1	Assessment vondsten	13
1.3.2	Assessment stalen	13
1.3.3	Conservatieassessment	13
1.3.4	Assessment sporen en structuren	13
1.3.5	Assessment onderzoeksterrein	17
1.4	Synthese onderzoeksresultaten	21
1.4.1	Historiek	21
1.4.2	Archeologisch kader	21
1.4.3	Datering en interpretatie onderzoeksterrein	21
1.4.4	Verklaring ontbreken archeologische ensemble	21
1.4.5	Confrontatie resultaten eerder vooronderzoek	21
1.4.6	Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed	21
1.4.7	Onderzoeksvragen: Antwoorden	22
1.4.8	Synthesekaart	23
2	Besluit	24
2.1.1	Potentieel op kennisvermeerdering	24
2.1.2	Volledigheid vooronderzoek	24
3	Samenvatting	26
4	Lijst met figuren	27
5	Plannenlijst	28
6	Bibliografie	30
7	Bijlagen	31

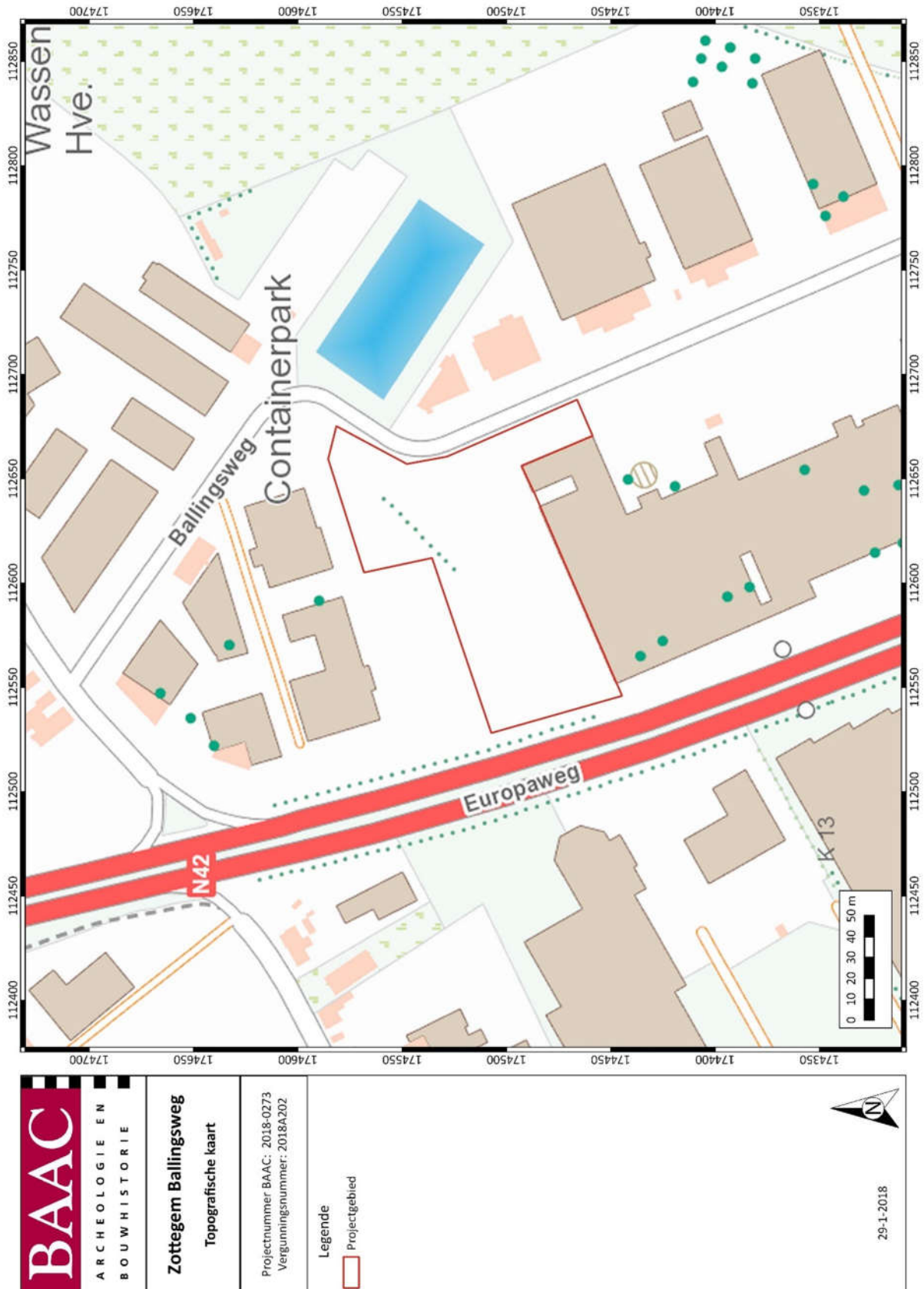
7.1	Grondplan	31
7.2	Dagrapport(en)	31
7.3	Sporenlijst	31
7.4	Fotolijst	31
7.5	Referentieprofielen	31

1 PROEFSLEUVEN

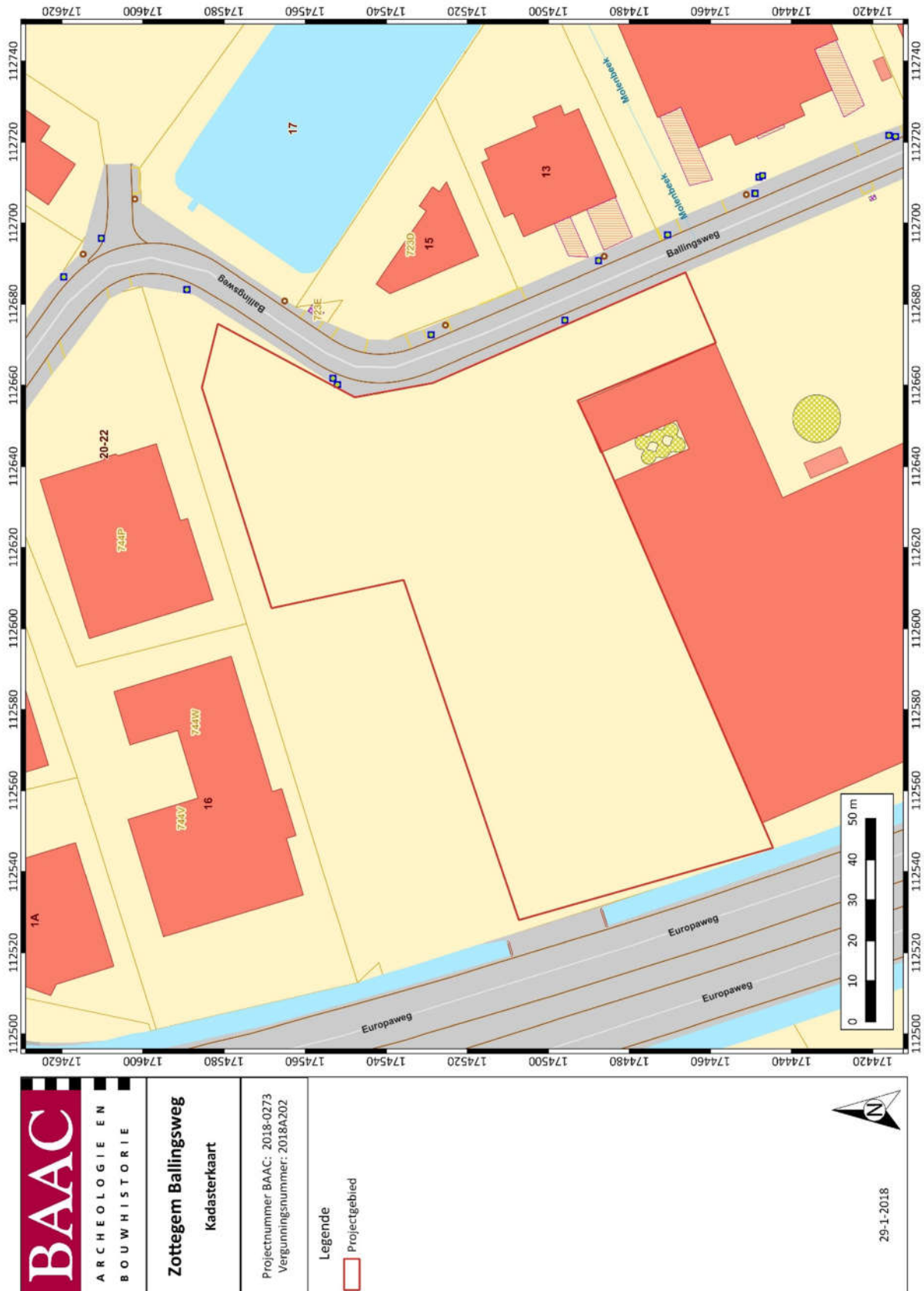
1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

Naam site	Zottegem, Ballingsweg 10	
Ligging	Oost-Vlaanderen Zottegem Ballingsweg 10	
Kadaster	Zottegem, Afdeling 4, Sectie A, perceelnr. 710c	
Coördinaten	Noordwest: x: 112527, y: 174508 Noordoost: x: 112673, y: 174581 Zuidwest: x: 112545, y: 174445 Zuidoost: x: 112687, y: 174467	
ID Archeologienota	5939	
Projectcode BAAC Vlaanderen	2018-0273	
Proefsleuvenonderzoek	Projectcode	2018A202
	Veldwerkleider	Jasper Billemont (archeoloog)
	Erkend archeoloog	BAAC Vlaanderen (OE/ERK/Archeoloog/2015/00020)
	Betrokken actoren	Stefanie Sadones (archeoloog) Sara Jacquemeijns (archeoloog) Charlotte De Smet (aardkundige)
	Betrokken derden	N.v.t.
	Specialisten	Inger Woltinge (steentijd)
Topografische kaart	Figuur 1	
Kadasterkaart	Figuur 2	

Figuur 1: Projectgebied op de topografische kaart

Figuur 2: Projectgebied op de kadasterkaart

1.1.2 Archeologische voorkennis

De voorliggende nota omvat de uitgestelde uitvoer van de maatregelen opgelegd na eerder archeologisch vooronderzoek. Dit werd gerapporteerd in de archeologienota “Archeologienota Zottegem Ballingsweg 10” (ID: 5939).¹ Het reeds uitgevoerde vooronderzoek omvat een bureauonderzoek.

Het bureauonderzoek voor het plangebied werd in december 2017 uitgevoerd door Acke & Bracke bvba en verwerkt in de archeologienota “Archeologienota Zottegem Ballingsweg 10, Verslag van Resultaten”.²

De synthese van het bureauonderzoek luidt als volgt:

“De aan- of afwezigheid van een archeologische site kan niet vastgesteld worden op basis van het bureauonderzoek. Echter gezien de direct omliggende sites is de kans op het aantreffen van archeologische sporen reëel. Sporen van de Romeinse periode tot de (post)midleeeuwen kunnen verwacht worden. Er dient bijgevolg een verder archeologisch vooronderzoek uitgevoerd te worden.”

1.1.3 Onderzoeksoopdracht en onderzoeksvragen

Proefsleuvenonderzoek is erg geschikt voor het opsporen van archeologische ensembles onder de vorm van grondsporen op rurale terreinen met een grote oppervlakte. Belangrijk hierbij is dat het sleuvenonderzoek aanleiding is voor een verdere evaluatie van het terrein in een archeologienota.

Deze onderzoeksoopdracht kadert binnen de doelstelling van het vooronderzoek – het vaststellen van de aanwezigheid van een archeologische site en de karakteristieken en bewaringstoestand van deze site, alsook een analyse van de relatie met het landschap, de waarde en de impact van de geplande werken – die tijdens het voorgaande bureauonderzoek niet werd gehaald. Er wordt na het bureauonderzoek dan ook overgegaan tot verder vooronderzoek, al dan niet met ingreep in de bodem, om de onderzoeksdoelstellingen alsnog te halen. Hierbij moeten minstens volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

- Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
- Kunnen sporen in verband gebracht worden met de nabijgelegen opgravingen?
- Sporen uit de vroege of volle middeleeuwen?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Kan een archeologische site uitgesloten worden?
- Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?

¹ ACKE et al. 2017

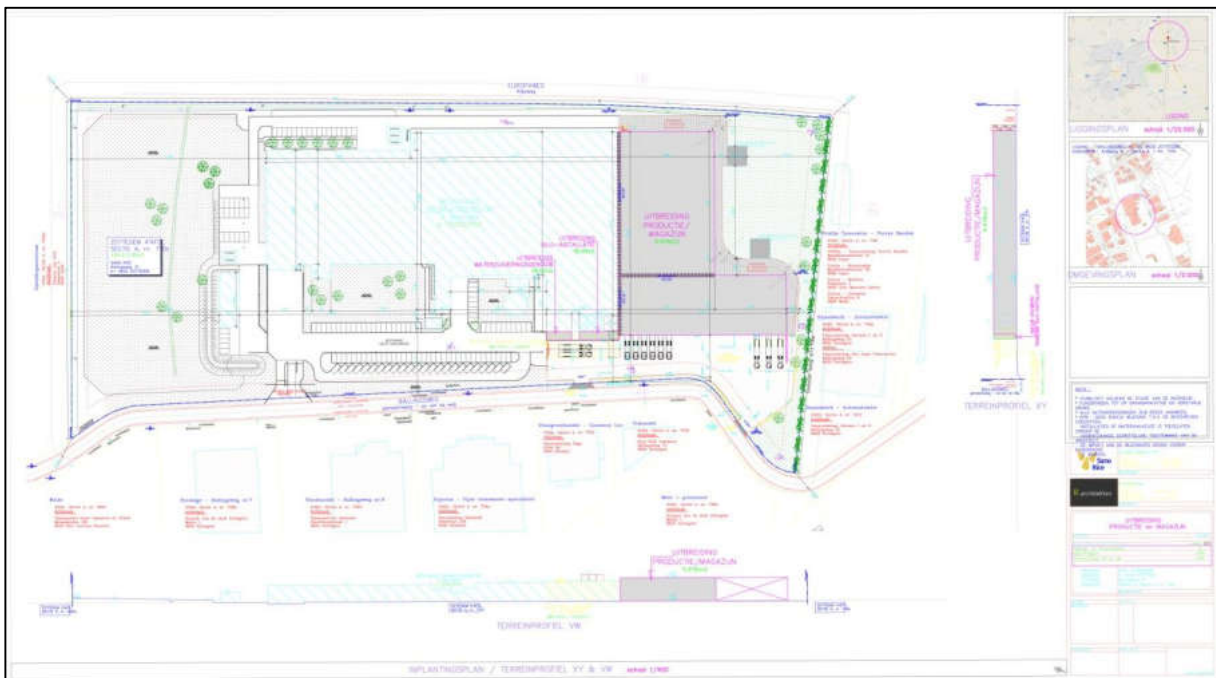
² ACKE et al. 2017

1.1.4 Gekende verstoringen

Het terrein was voor de aanvang van het onderzoek in gebruik als grasland waarop enkele verspreide bomen terug te vinden zijn.

1.1.5 Geplande ingreep

Zoals beschreven in de archeologienota *"Archeologienota Zottegem Ballingsweg 10"*³ plant de initiatiefnemer de uitbreiding van het reeds bestaande bedrijfsgebouw. Concreet gaat het om de uitbreiding van de productie, een magazijn en een nieuwe betonverharding. Het nieuwe bedrijfsgebouw zal een oppervlakte van 5976m² hebben. Op de plaats van het afgebroken gebouw komen een waterzuiveringsgebouw (56,52m²) en een silo-installatie (90,26m²). Op het oostelijke deel van het plangebied wordt een betonverharding aangelegd (3258m²) ten behoeve van een oprit. Deze oprit zal dalen met 5% richting de Ballingsweg. In het noorden van het plangebied wordt een brandweg aangelegd in steenslag. De geplande werken zullen een nefaste impact hebben op het bodemarchief.

Figuur 3: Grondplan van de geplande werken⁴

1.1.6 Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

³ ACKE et al. 2017

⁴ Grondplan aangeleverd door initiatiefnemer

1.2 Werkwijze en strategie van het vooronderzoek

1.2.1 Onderzoekstechnieken: keuze en motivatie

Zie de archeologienota "*Archeologienota Zottegem Ballingsweg 10, Verslag van Resultaten*"⁵ hoofdstuk 3: Synthese.

1.2.2 Methoden en technieken

De standaardmethode van een proefsleuvenonderzoek schrijft de aanleg van parallelle sleuven voor. De ideale dekkingsgraad van de sleuven ligt tussen 10 en 15% van het plangebied. De sleuven zijn in regel 1,8 tot 2 meter breed. De afstand tussen de sleuven bedraagt in regel niet meer dan 15 m (middelpunt tot middelpunt). Statistisch onderzoek en simulaties van sleuven op verschillende soorten vindplaatsen met diverse omvang hebben aangetoond dat met een dichtheid van 10% ongeveer 95% van alle vindplaatsen met een minimum omvang van 5 m in diameter worden opgespoord.⁶

Hierbij geldt dat de kans dat lineaire structuren worden gemist groter is indien sleuven alle parallel in dezelfde richting worden gelegd. Om de trefkans op dergelijke structuren te vergroten, dienen dwarssleuven en/of kijkvensters te worden aangelegd. Het Agentschap Onroerend Erfgoed legde hiertoe in het verleden ca 2,5% dekkingsgraad op. In geval van de volledige afwezigheid van archeologisch relevante sporen bij een zwaar verstoord bodemprofiel kan van bijkomende dwarssleuven en kijkvensters worden afgezien.

De aanleg van deze sleuven gebeurt met een graafmachine met een niet-getande graafbak van 1,8 tot 2 meter breed. Het eerste vlak wordt aangelegd op een eerste leesbaar archeologisch niveau. Indien er sprake is van meerdere potentiële archeologische niveaus, wordt elk niveau apart gewaardeerd. Indien een spoor zich tegen de putwand bevindt, wordt het werkputprofiel opgeschoond om de relatie tussen het spoor en de bodemhorizonten te registreren. Er wordt dagelijks voorzien in een volledige opmeting van sleuven, kijkvensters en sporen. Dit betekent dat er dagelijks een recent en aangevuld grondplan beschikbaar is, dat op elk moment aangeleverd kan worden. Er dient een selectie van de sporen gecoupeerd te worden die afdoende is om de onderzoeksvragen te beantwoorden. In vermoedelijke diepe sporen zoals waterputten en waterkuilen wordt een boring gezet om te verifiëren of het om een dergelijk spoor gaat en om de diepte te bepalen. De vergunninghouder is vrij in het bepalen van de noodzaak van aanvullende boringen en het aantal boringen.

Per sleuf en minstens om de 100 meter wordt machinaal een profielput aangelegd, op een dermate manier dat een geschrinkt patroon ontstaat. Deze profielen worden opgeschoond voor zover de veiligheid en stabiliteit dit toelaten, gefotografeerd (voorzien van profielnummer, sleufnummer, noordpijl en schaallat), ingetekend op schaal 1:20 en beschreven. Desgewenst worden bijkomende maatregelen genomen om de veiligheid en stabiliteit te verzekeren. Voor elk bodemtype wordt minstens één referentieprofiel door de aardkundige van het projectteam gedocumenteerd en beschreven. Bij elke profielput wordt de absolute hoogte van het (archeologisch) vlak en van het maaiveld genomen en op plan gebracht. Sporen waarbij de metaaldetector een signaal geeft, worden aangeduid in de sporenlijst. Metaalvondsten worden enkel ingezameld als zij zich aan het vlak bevinden of als ze zich in een spoor bevinden dat gecoupeerd wordt. Ingezamelde vondsten worden op plan gezet met vondstnummer en de code Md. Ingezamelde metaalvondsten worden beschermd tegen degradatie van het materiaal. Indien sporen worden gecoupeerd in functie van het beantwoorden van de vooraf opgestelde of door voortschrijdend inzicht opgeworpen onderzoeksvragen, worden de coupes ingemeten, getekend (schaal 1:20) en gefotografeerd.

Na afloop van het onderzoek worden de sleuven gedicht om verdere degradatie van eventueel

⁵ ACKE et al. 2017

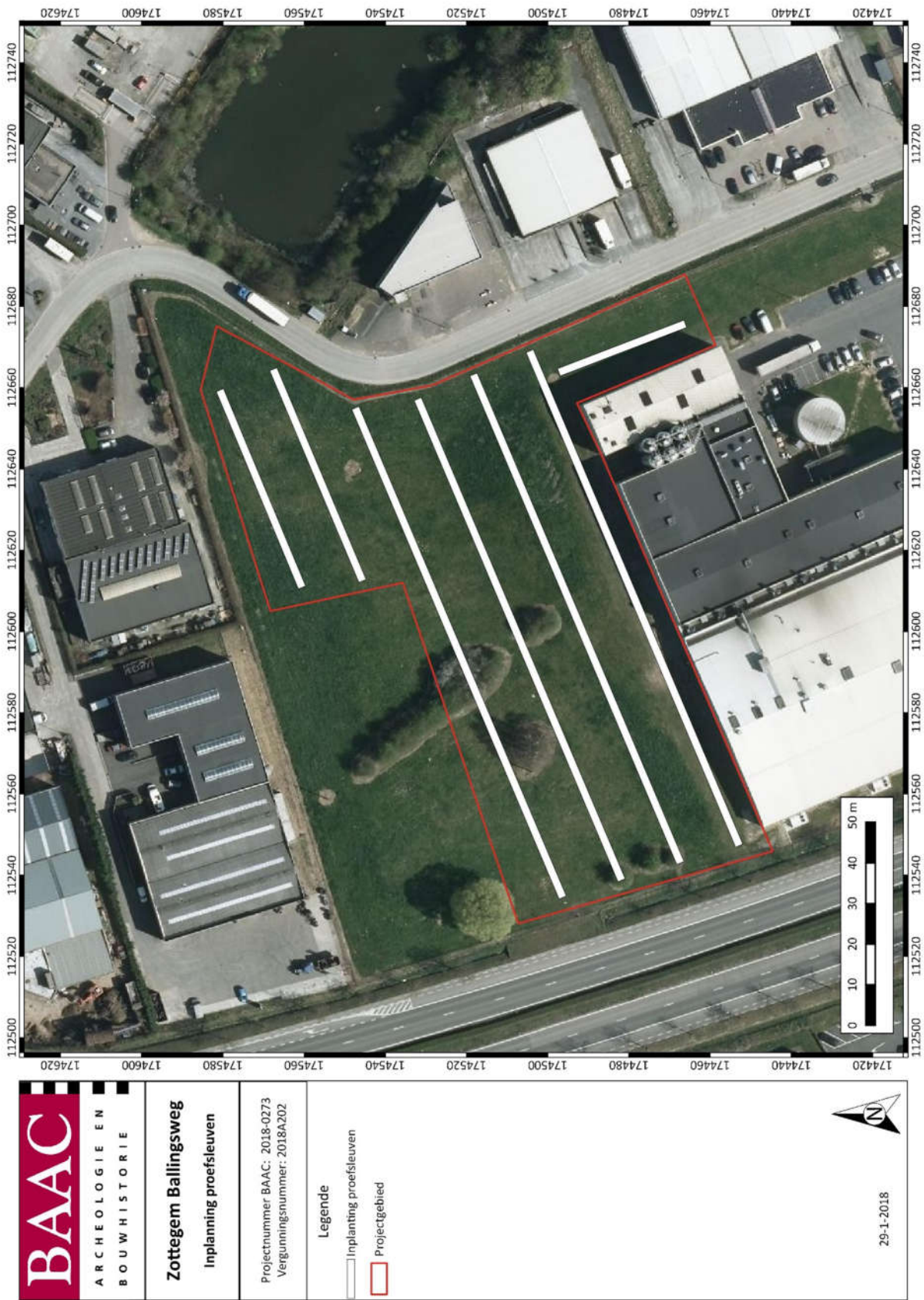
⁶ Borsboom/Verhagen 2012, 22-33.

aanwezige sporen te voorkomen. Indien nodig worden kwetsbare sporen (graven, zeer ondiep bewaarde sporen) afgedekt met doek of plastic zodat ze in geval van een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving niet verder worden aangetast vooraleer ze onderzocht kunnen worden.

Specifieke methodologie

Inplanting sleuven

Zoals reeds aangehaald werd de methode van parallelle sleuven gebruikt. Over het terrein werden systematisch parallelle sleuven van ca 1,8 tot 2 meter breed aangelegd met een tussenafstand van maximaal 15 meter. Het projectgebied helt globaal genomen af richting het noordoosten. Rekening houdend met deze helling en de specifieke vorm van het onderzoeksterrein werden de sleuven oost-west georiënteerd. Op deze manier maken de sleuven een transect op het landschap. De geplande profielputten kunnen zo een doorsnede beschrijven van het lokale landschap. In het uiterste zuidoosten van het plangebied werd een enkele sleuf haaks op de andere sleuven aangelegd. Niet alleen wordt op deze manier een lokale uitloper van het projectgebied onderzocht, ter plaatse zou deze sleuf mogelijk een beter inzicht kunnen geven in de opbouw van de vallei rond de Molenbeek, een beekje dat zichtbaar is ter hoogte van de zuidoostelijk hoek van het projectgebied (Figuur 2).

Figuur 4: Geplande inplanting van de proefsleuven

Oppervlakte en dekkingsgraad onderzoek

De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 10730m². Volgens het inplantingsplan van de sleuven (Figuur 4) zou ca. 650 lopende meter sleuf aangelegd worden. Als men uitgaat van een bak van 2m breed zou dit betekenen dat er volgens dit plan ca. 1300m² (of 12,1%) van het projectgebied onderzocht zou worden.

Selectie vondsten

Alle vondsten die tijdens de aanleg van de sleuven en het opschaven, couperen en afwerken van de sporen worden aangetroffen, worden verzameld en geregistreerd. Bij relevante archeologische sporen of bodemeenheden wordt daarenboven actief op zoek gegaan naar vondsten. Enkel in sporen met een duidelijk recente ouderdom worden niet alle vondsten systematisch ingezameld.

Staalname

Er worden in regel geen stalen genomen tijdens het onderzoek. Enkel gevoelige en relevante archeologische sporen of bodemeenheden worden indien gewenst bemonsterd. Deze bemonstering kadert echter niet binnen het beantwoorden van de onderzoeksvraagstelling zoals geformuleerd in de onderzoeksvragen. Dergelijke staalname en mogelijke verdere analyse van deze stalen dient dan ook bijkomend gemotiveerd te worden en gekaderd worden binnen bijkomende onderzoeksvragen.

Referentieprofielen

Tijdens het proefsleuvenonderzoek worden referentieprofielen geregistreerd, teneinde een zo representatief mogelijk beeld te bekomen van de bodemkundige en quartairgeologische opbouw van het plangebied. Rekening houdende met de natuurlijke, archeologische en technische omstandigheden werden de profielen gelijkmatig over de hele site verspreid. Vervolgens werden deze per laag of horizont lithologisch en bodemkundig beschreven. Belangrijke bodemeigenschappen, zoals textuur, oxidoreductie, kalkgehalte, biologische processen, chemische processen, mineralogische processen en bodemhorizonten werden gedetermineerd en beschreven. De beschrijving van de profielen gebeurde conform de *FAO guidelines for soil description* en de Code van Goede Praktijk. De aangetroffen bodems werden gedetermineerd conform het Belgisch bodemclassificatiesysteem

1.2.3 Organisatie van het vooronderzoek

Het onderzoek werd uitgevoerd op 24 & 25 januari 2018 onder leiding van veldwerkleider Jasper Billemont. Aardkundige Charlotte De Smet was aanwezig voor het onderzoek van de profielen. Verder werd het veldwerk uitgevoerd door archeologen Stefanie Sadones en Sara Jacquemeijns.

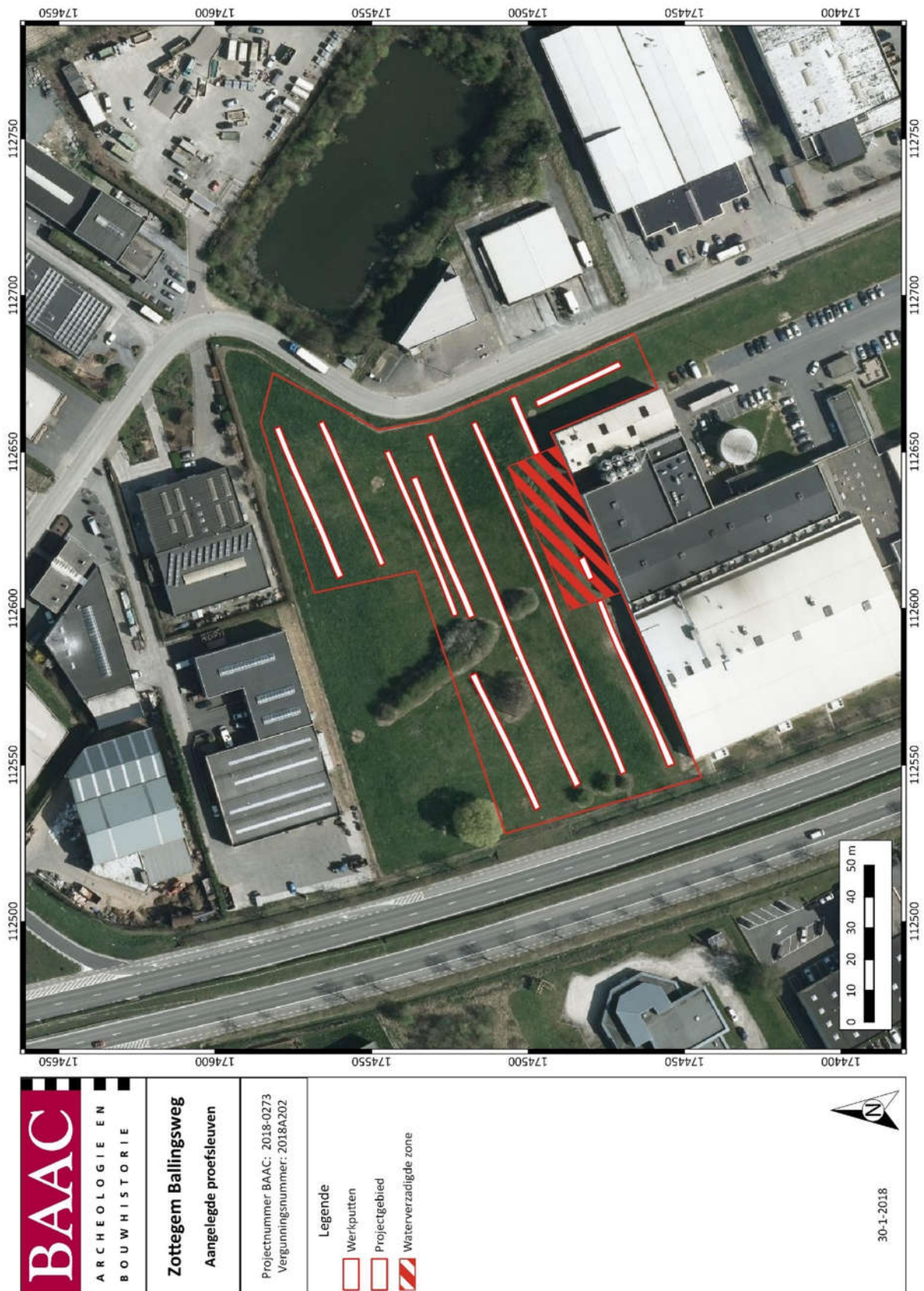
De sleuven werden aangelegd met behulp van een kraan op rupsbanden van 18 ton met een gladde graafbak van 2 m. Van alle sleuven werden overzichtsfoto's gemaakt. De sleuven en sporen werden ingetekend door middel van een GPS van het type Geomax Zenith 25 PRO en gedocumenteerd aan de hand van beschrijvingen. Indien een spoor zich tegen de putwand bevond, werd het werkputprofiel opgeschoond om de relatie tussen het spoor en de bodemhorizonten te registreren. Sporen-, foto- en vondstenlijsten werden digitaal geregistreerd in het veld. Gebruik makend een GIS omgeving werden de verzamelde data verwerkt tot een gedetailleerd en overzichtelijk grondplan.

1.2.4 Feitelijke gegevens uitvoer onderzoek

Langsheen het reeds aanwezige fabrieksgebouw werd tijdens de aanleg van de proefsleuven een 40-tal centimeter dik pakket steenslag opgemerkt. Waarschijnlijk gaat het om een tijdelijke werfweg die in gebruik was tijdens de bouw van het nu reeds bestaande fabriekspand. Dit pakket was volledig waterverzadigd. Aangezien het opgehoopte water nog tijdens de aanleg van de sleuf, de sleuf volledig

vulde was het ter plaatse logistiek niet mogelijk een archeologisch vlak aan te leggen onder de aanwezige ophogingen. De zone die op deze manier onmogelijk aangelegd kon worden bedroeg ongeveer 870m² (zie Figuur 5).

De totale oppervlakte van het projectgebied bedroeg ca. 10730m². De waterverzadigde zone die niet onderzocht kon worden omvatte ca. 870m². Aangezien er geen enkel archeologisch relevant spoor aangetroffen werd, en er dus in principe geen interessante locatie kon gekozen worden om een kijkvenster aan te leggen, werd ervoor gekozen om een extra proefsleuf aan te leggen in plaats van op een interessante locatie een kijkvenster aan te leggen. Er werd in totaal 1139m² proefsleuven aangelegd. Dit komt overeen met ca. 11,55% van de oppervlakte die kon onderzocht worden.

Figuur 5: Aangelegde proefsleuven

1.2.5 Afwijkingen uitvoer onderzoek ten aanzien van de CGP

Het onderzoek werd uitgevoerd volledig conform de Code van Goede Praktijk.

1.2.6 Inbreng specialisten en externe wetenschappelijke begeleiding

Er werd geen beroep gedaan op externe specialisten.

1.3 Assessmentrapport

1.3.1 Assessment vondsten

Er werden geen vondsten aangetroffen tijdens het archeologisch onderzoek.

1.3.2 Assessment stalen

Er werden geen stalen genomen voor verdere analyse ten behoeve van absolute dateringen (¹⁴C, OSL), micromorfologisch onderzoek, textuuranalyse of palynologisch onderzoek. Het aanwenden van deze technieken valt niet binnen de doelstelling van het onderzoek.

1.3.3 Conservatieassessment

Niet van toepassing.

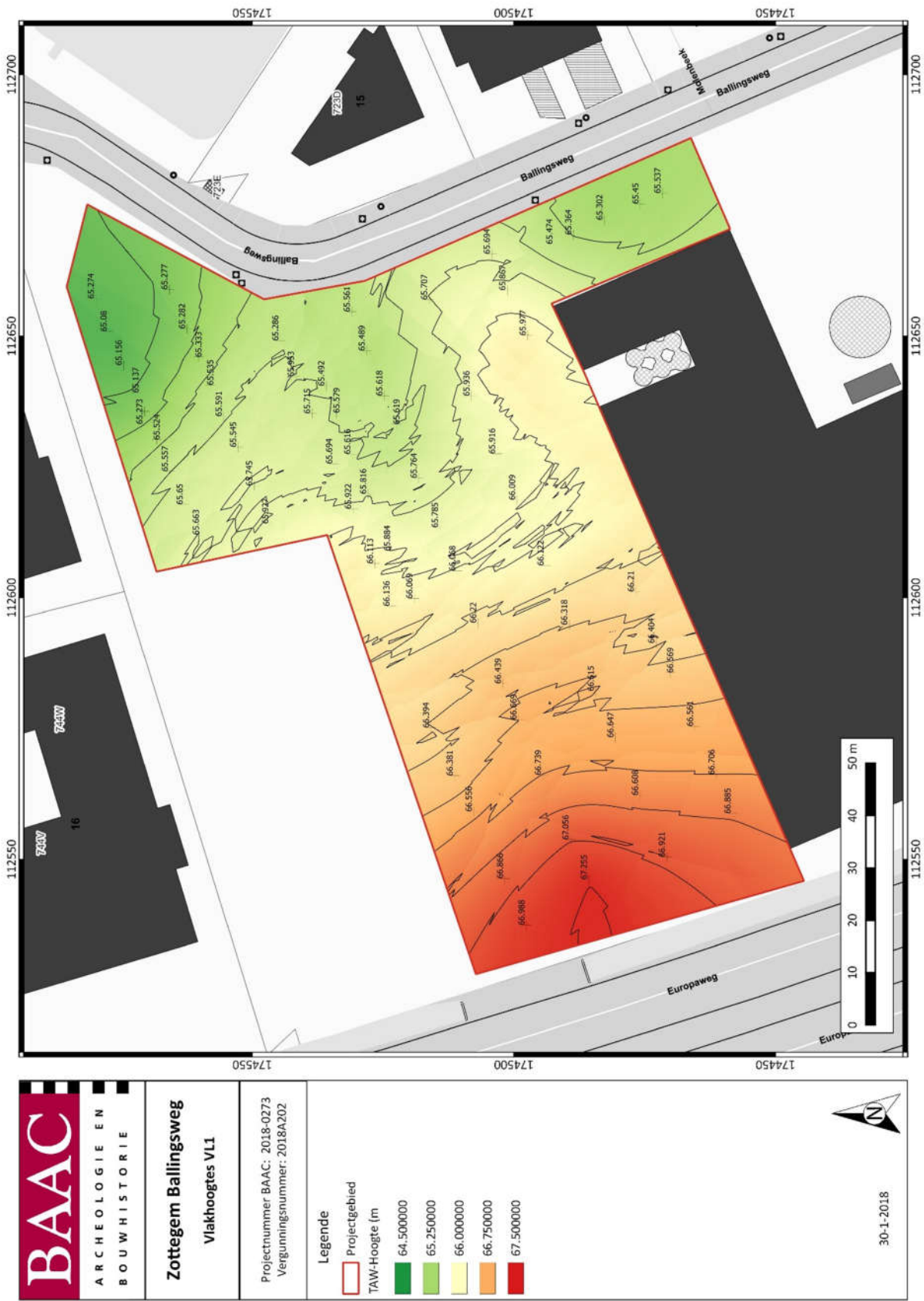
1.3.4 Assessment sporen en structuren

Manifestatie archeologische site aan huidig oppervlak

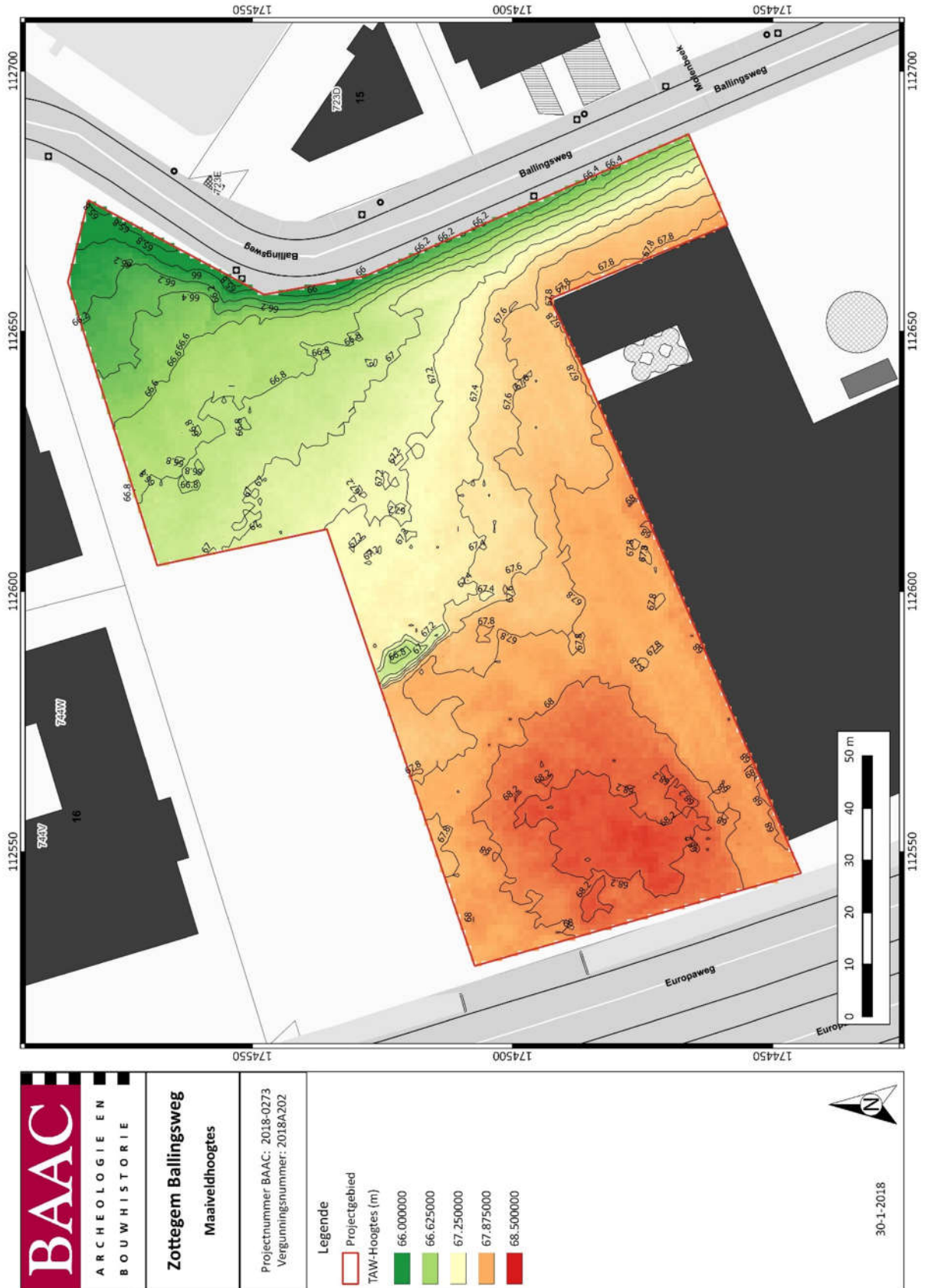
Er werden geen sporen, structuren of archeologische ensembles aangetroffen aan het oppervlak van onderzoeksterrein.

Stratigrafie van de site

De antropogene stratigrafie van de site bestond uit slechts één relevant (leesbaar) archeologisch niveau. Het vlak bevond zich in het westen van het plangebied rond ca. 67,4m TAW en in het uiterste noordoosten van het plangebied rond ca. 64,9m TAW (ongeveer 2,5m verschil). Het maaiveld bevond zich tussen 66,6m TAW en 68,4m TAW (ongeveer 2m verschil). Het verschil in helling dat hier opgemerkt kan worden tussen het archeologische vlak en het maaiveld kan verklaart worden door het bouwrijp maken van het terrein door het zoveel mogelijk te nivelleren. Dit gebeurde in dezelfde fase als de ophoging van het terrein (vanaf de late jaren 70; zie later).

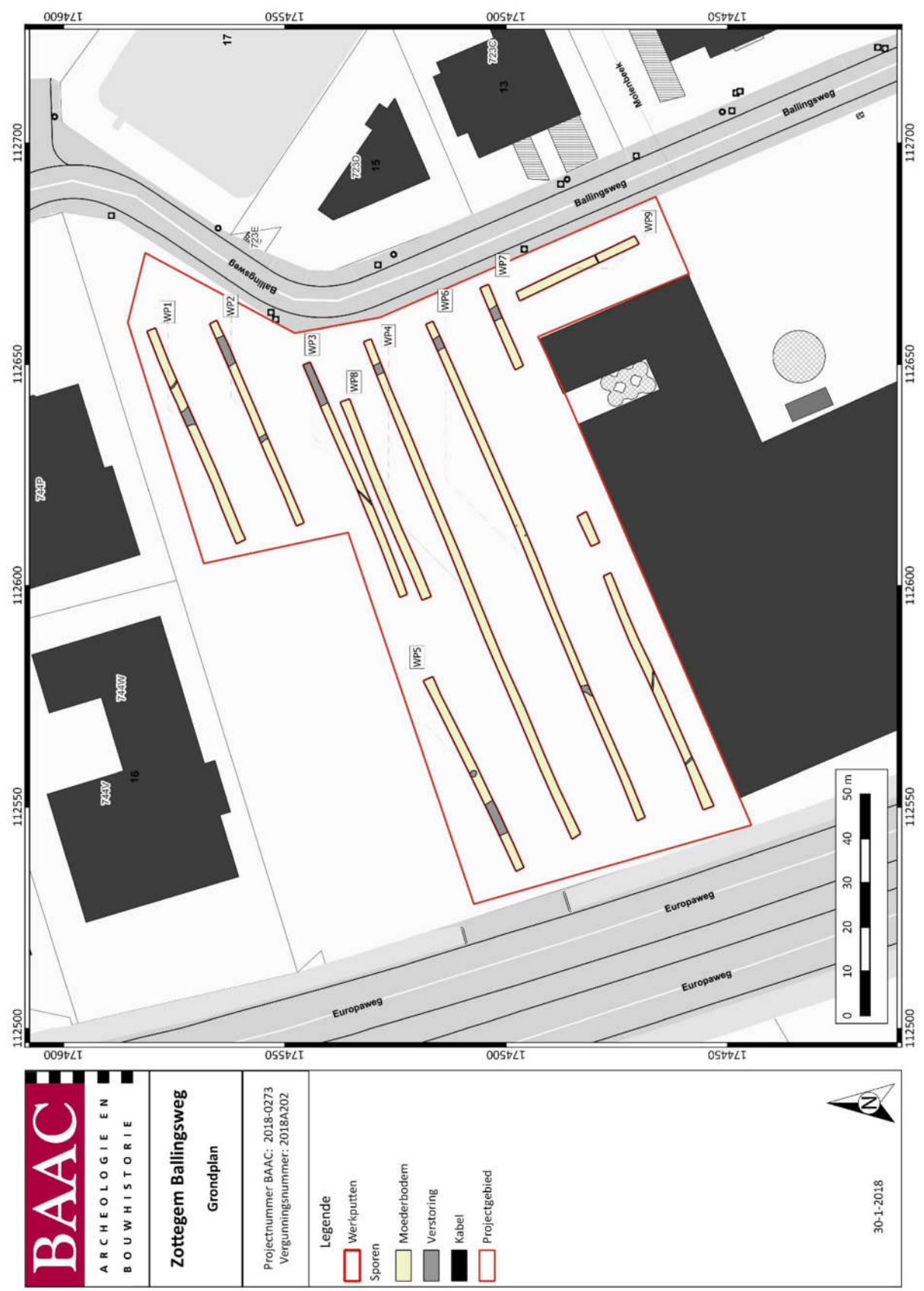

Figuur 6: Vlakhoogtes

Figuur 7: Maaiveldhoogtes

Weergave onderzoek: kaarten

Figuur 8: Allesporenkaart op GRB

Harrismatrix van complexe stratigrafie en complexe spoorcombinaties

Niet van toepassing.

Beschrijving sporenbestand

Er werden geen archeologische sporen aangetroffen in de proefsleuven.

1.3.5 Assessment onderzoeksterrein

Landschappelijke en aardkundige situering

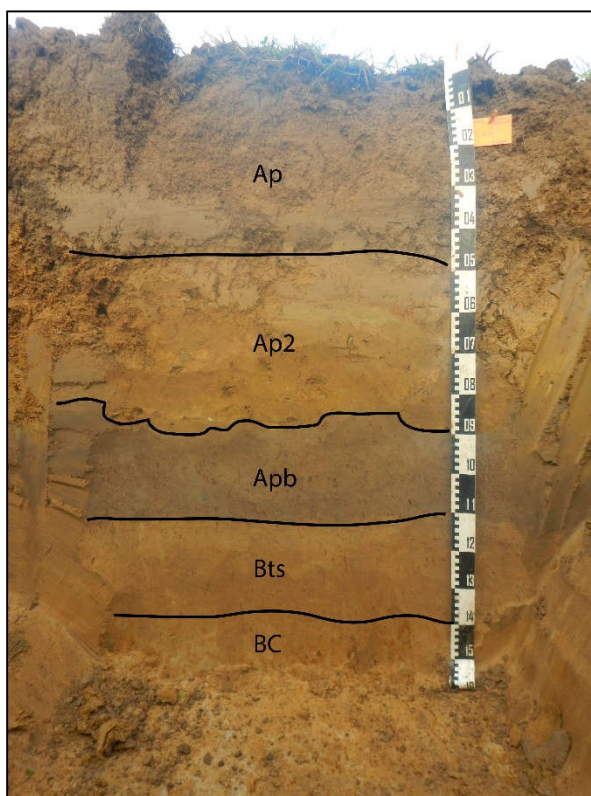
Zie de archeologienota "Archeologienota Zottegem Ballingsweg 10" (ID: 5939).⁷

Bodem, paleolandschap en referentieprofielen

Er werden over het gehele plangebied profielen aangelegd. Slechts enkele werden als referentieprofielen beschreven, representatief voor de gehele bodemopbouw van het plangebied.

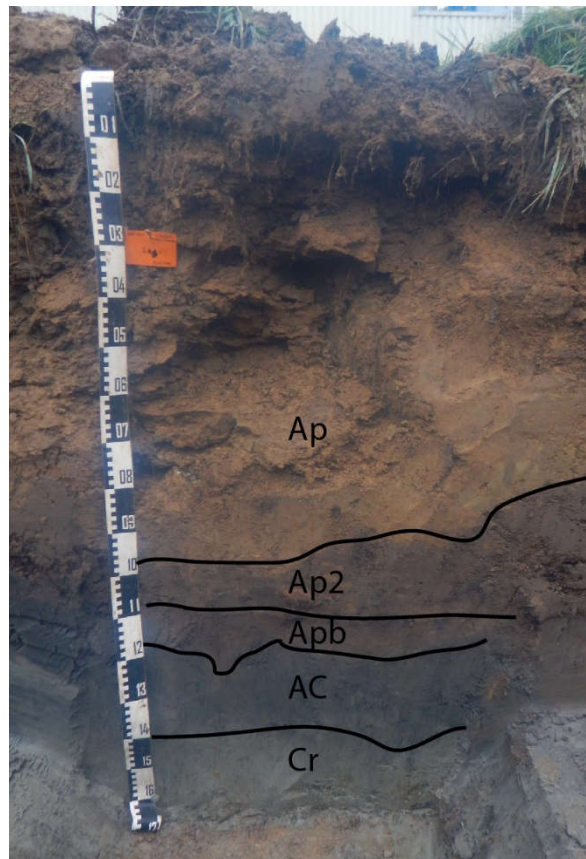
Alle referentieprofielen in het plangebied waren opgebouwd uit leempakketten, waarbij de eerste 90-100 cm verstoord en opgehoogd was. De oorspronkelijk afgetopte bouwvoor (Apb-horizont) met enkele baksteenfragmenten werd hieronder overal opgemerkt. Onder deze begraven horizont werd een ijzer- en klei-aanrijkingshorizont of een overgangshorizont (BC-horizont) of de moederbodem (C-horizont, Cg-horizont of Cr-horizont) geïdentificeerd. In alle werkputten was het substraat onder de Apb-horizont grotendeels zeer sterk gereduceerd en gekenmerkt door een donkergroene, blauwe kleur. Lokaal werd ook de Apb-horizont in blauwgroene gereduceerd vorm waargenomen. Deze verblauwing is ontstaan door de afdekking van de bodem door de ophoging van het terrein en de daaropvolgende compactie van de bodem. Deze recente antropogene verstoring had duidelijke gevolgen naar waterhuishouding toe.

⁷ ACKE et al. 2017

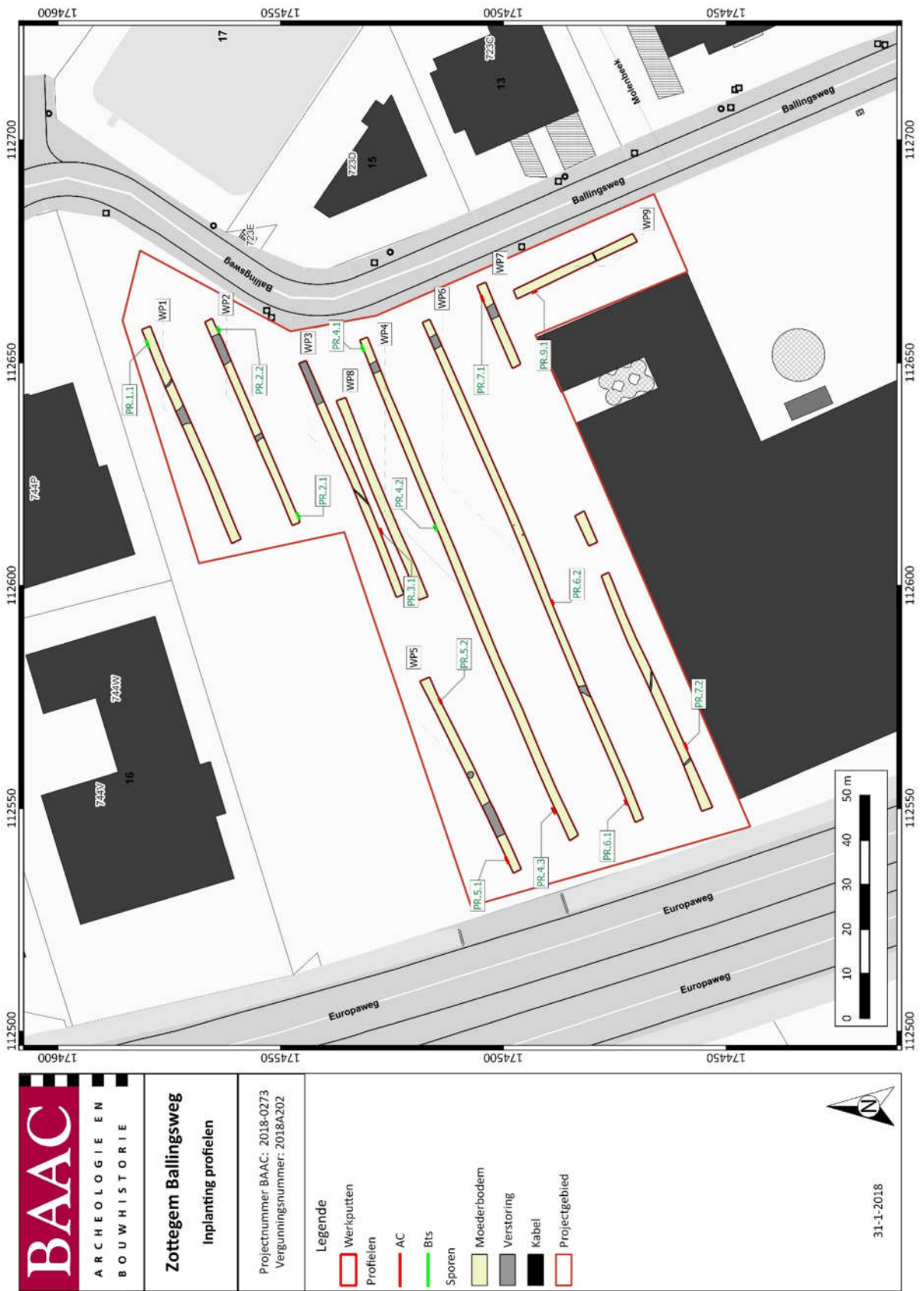
Figuur 9: Referentieprofiel 4.1 (©BAAC)

Referentieprofiel 4.1 (Figuur 9), gelegen aan de oostelijke rand van het plangebied, vertoonde zes leemhorizonten. De bovenste twee dikke oranjedoranbruine of lichtoranjedoranbruine Ap-horizonten waren sterk verstoord en geroerd met veel puinfragmenten. In de bovenste Ap-horizont kwamen veel wortelresten voor, terwijl in de Ap2-horizont af en toe gerolde grindelementen aanwezig waren. Vanaf 90 cm diepte was abrupt de oorspronkelijke bouwvoor te vinden (Apb-horizont). Deze matig humeuze donkerbruine horizont bevatte enkele baksteenfragmentjes. Zeer veel ijzervlekken en enkele gerolde keien werden onderscheiden in deze 20 cm dikke Apb-horizont. Onder deze Apb-horizont lag de grijsbruine EB-horizont met enkele ijzervlekken aan de linkerkant van het profiel. De grijze kleur duidde vermoedelijk aan dat hier lichte uitloging heeft plaatsgevonden. Op een diepte van 120 cm ging deze duidelijk over in de bruin gevlekte klei- en ijzeraanrijkingshorizont (Bts-horizont) met veel ijzer- en mangaanvlekken. Een BC-horizont werd geregistreerd op 140 cm beneden het maaiveld. De oostelijk rand van het plangebied was duidelijk enkel verstoord en beïnvloed door de ophoging tot maximum 90 cm diepte. In dit klein gedeelte van het plangebied werd er geen verblauwing van het bodemmateriaal geobserveerd.

Figuur 10: Referentieprofiel 6.2 (©BAAC)

Het centrale en westelijk gedeelte van het plangebied werd hoofdzakelijk gekenmerkt door sterke verstoring, waarbij verblauwing van het moedermateriaal voor kwam tot in de Apb-horizont. Dit was onder andere te zien in referentieprofiel 6.2 (Figuur 10). Ook hier werd een dik opgehoogd pakket waargenomen. Deze bestond uit twee oranjebruine of donkerbruine Ap-pakketten. In de eerste 50 cm werden veel wortelresten waargenomen. Het tweede Ap2-pakket was matig humeus. Vanaf 110 cm diepte werd de oorspronkelijke bouwvoor (Apb-horizont) geobserveerd met enkele grindelementen en baksteenfragmenten. Hierin werden veel ijzer- en mangaanvlekken geïdentificeerd. Deze vertoonde ook een licht verstoord karakter, bestaande uit brokken moederbodem materiaal. Tussen 120 en 140 cm werd een AC-horizont benoemd, die gekenmerkt was door een donkergroendonkerbruine gereduceerde kleur, heel veel mangaanvlekken en enkele baksteenspikkels. Mogelijks was deze AC-horizont de oorspronkelijke Apb-horizont, maar was deze door de dikke ophoging en bijgevolg sterke compactie gereduceerd door de ondiepe watertafel met vorming van zeer veel mangaanvlekken. Op 140 cm beneden het maaiveld ging deze geleidelijk over in de natte blauwdonkergroene gereduceerde moederbodem (Cr-horizont). In deze horizont werden nog maar enkele mangaanvlekken onderscheiden. Ook deze moederbodem horizont was sterk gereduceerd door compactie als gevolg van dikke ophoging.

Figuur 11: Inplanting van de profielen

1.4 Synthese onderzoeksresultaten

1.4.1 Historiek

Zie de archeologienota “Archeologienota Zottegem Ballingsweg 10” (ID: 5939).⁸

1.4.2 Archeologisch kader

Zie de archeologienota “Archeologienota Zottegem Ballingsweg 10” (ID: 5939).⁹

1.4.3 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Hoewel op een deel van het projectgebied een intact bodemopbouw kon geobserveerd worden, werden er geen archeologische sporen aangetroffen.

1.4.4 Verklaring ontbreken archeologische ensemble

Mogelijks is het ontbreken van archeologische sporen ter hoogte van werkput 7 & 9 te verklaren door de volledig gereduceerde toestand waarin de bodem zich ter plaatse bevond. Deze toestand is waarschijnlijk het gevolg van de aanwezigheid van een pakket gebroken steenslag in het profiel van deze werkputten. Door de aanwezigheid van dit pakket werd lokaal een grote hoeveelheid water vastgehouden in de bodem die lokaal zorgde voor een gereduceerde toestand van de bodem.

1.4.5 Confrontatie resultaten eerder vooronderzoek

In de archeologienota “Archeologienota Zottegem Ballingsweg 10” (ID: 5939)¹⁰ werd de archeologische verwachting als volgt beschreven:

“Op archeologisch vlak kan gesteld worden dat er een hoge potentiële waarde aan het terrein kan toegeschreven worden. In de omstreken werden vooral vondsten uit de Romeinse periode aangetroffen. In situ vondsten uit de steentijd worden niet verwacht gezien de bodemkundige gegevens.”

Na het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek kan deze verwachting bijgesteld worden:

- Hoewel in het bureauonderzoek gesteld werd dat er ter plaatse geen steentijd verwacht kan worden gezien de bodemkundige gegevens (matig natte leembodem met textuur B-horizont¹¹) werd toch een begraven bodem, de Apb-horizont, aangetroffen. De datering van deze bodem lijkt echter eerder holoceen te zijn op basis van de bijmengingen.
- Aangezien er geen enkel archeologisch relevant spoor aangetroffen werd, kan de hoge potentiële archeologisch waarde voor het terrein bijgesteld worden naar een zeer lage.

1.4.6 Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed

Zoals reeds aangehaald werd tijdens het proefsleuvenonderzoek geen enkel archeologisch grondspoor aangetroffen. Een archeologische site in de vorm van grondsporen kan dus helemaal niet verwacht worden. Wat de bewaarde bodem betreft, kan gesteld worden dat het in deze met aan de zekerheid grenzende waarschijnlijkheid geen pleistocene bodem betreft. Deze vaststelling is gebeurd op basis van de bijmenging van baksteenspikkels in alle lagen van het bodemprofiel. Aanvullend kan opgemerkt worden dat tijdens het proefsleuvenonderzoek geen vuursteenmateriaal aangetroffen werd.

⁸ ACKE et al. 2017

⁹ ACKE et al. 2017

¹⁰ ACKE et al. 2017

¹¹ ACKE et al. 2017, p.16

Samenvattend kan men dus stellen dat de verwachting op het aantreffen van een intacte archeologische site onbestaande is.

1.4.7 Onderzoeksvragen: Antwoorden

- Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?

Er werden geen archeologische sporen aangetroffen tijdens het proefsleuvenonderzoek.

- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?

Niet van toepassing.

- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?

Niet van toepassing.

- Kunnen sporen in verband gebracht worden met de nabijgelegen opgravingen?

Niet van toepassing.

- Sporen uit de vroege of volle middeleeuwen?

Niet van toepassing.

- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?

Niet van toepassing.

- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?

Niet van toepassing.

- Kan een archeologische site uitgesloten worden?

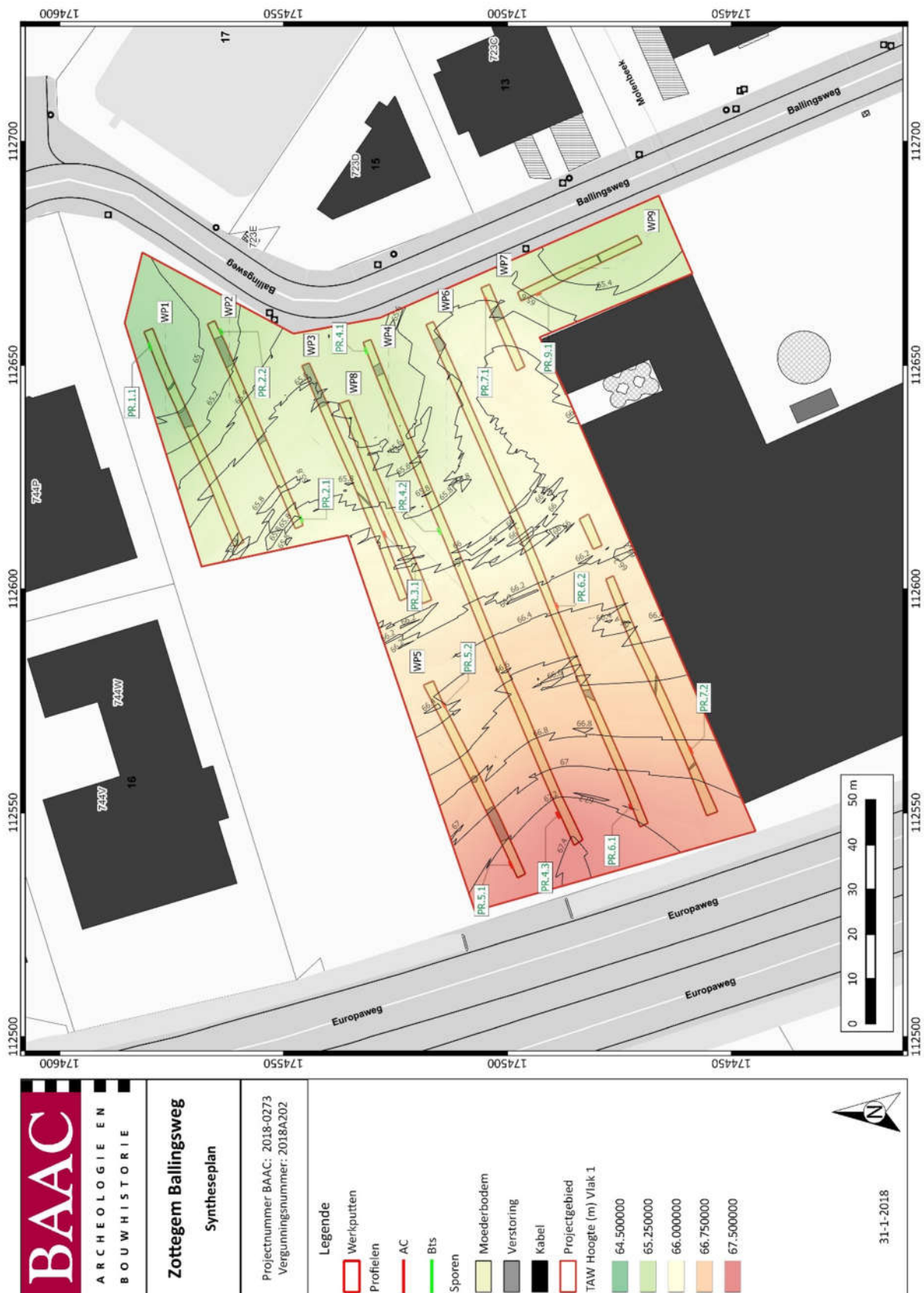
Niet van toepassing.

- Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?

Het projectgebied werd duidelijk in verschillende fases opgehoogd. Waarschijnlijk zijn deze ophogingen in verband te brengen met de ontwikkeling van de omgeving als industrieterrein vanaf de late jaren 70. Naast deze ophogingen konden verschillende kleinere recente vergravingen opgemerkt worden tot dieper in de moederbodem.

Tijdens de bouw van het aangrenzende bedrijfspand in 2004 werd waarschijnlijk een werfweg/brandweg aangelegd die langs het gebouw loopt. Deze weg had een nefaste invloed op de waterhuishouding van de ondergrond. Ter plaatse heeft dit als gevolg dat de bodem van werkputten 7 en 9 tot diep in de moederbodem een blauw, grijze gereduceerde kleur had.

1.4.8 Synthesekaart

Figuur 12: Synthesekaart van het proefsleuvenonderzoek

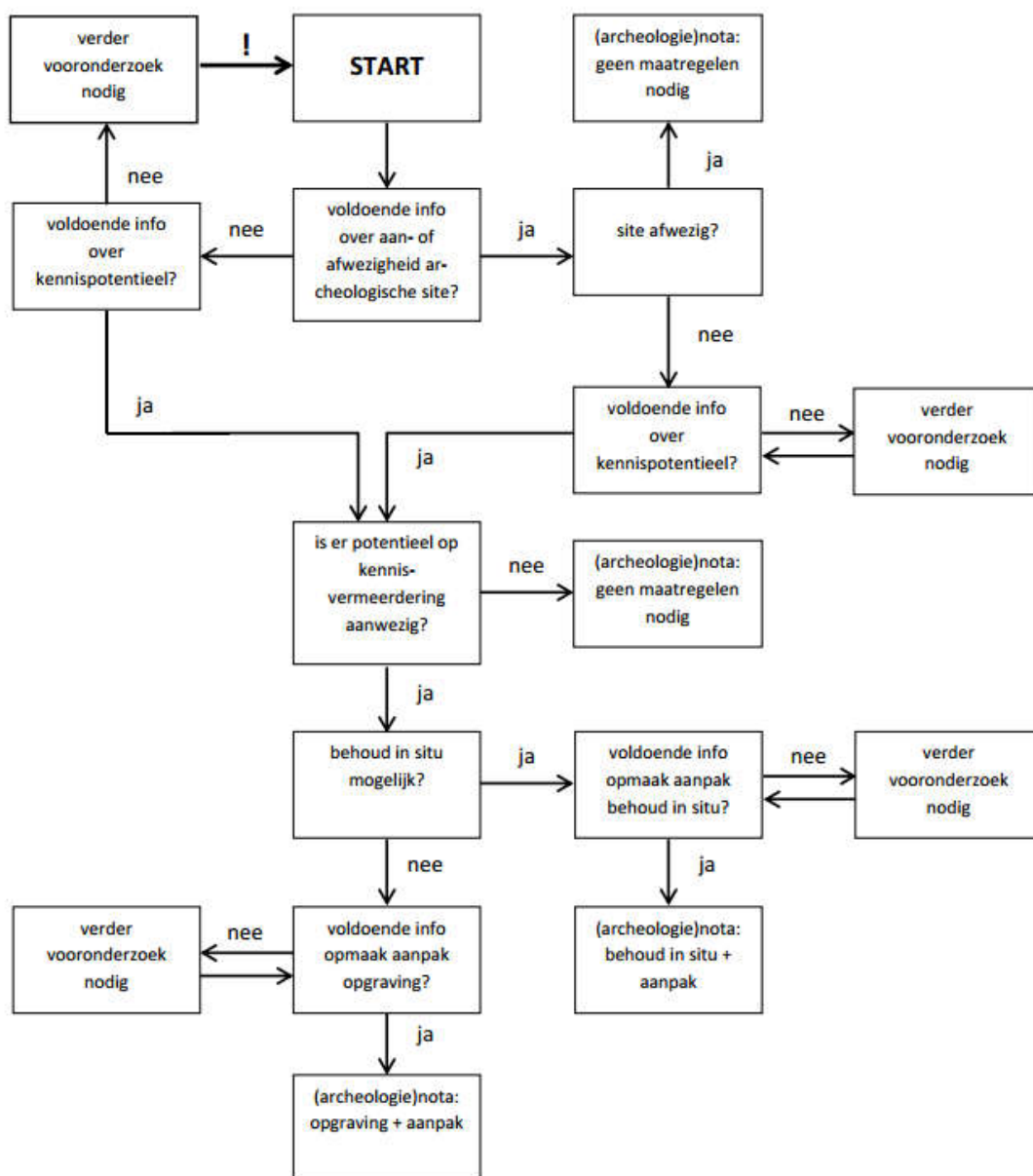
2 BESLUIT

2.1.1 Potentieel op kennisvermeerdering

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen archeologische sporen aangetroffen. Aangezien er geen enkel archeologisch relevant spoor aangetroffen werd, kan gesteld worden dat het projectgebied geen enkele potentiële archeologische waarde bezit en er dus geen potentieel bestaat op kennisvermeerdering.

2.1.2 Volledigheid vooronderzoek

Gezien het ontbreken van potentieel op kennisvermeerdering, zijn volgens de beslissingsboom C.G.P.5.2. geen verdere maatregelen nodig. Het archeologisch onderzoek binnen het kader van de betreffende stedenbouwkundige vergunning is dan ook volledig.

Figuur 13: Beslissingsboom voor verderr archeologisch vooronderzoek.¹²

¹² AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016, fig.3.

3 SAMENVATTING

De voorliggende Nota is een verslag van de resultaten van een archeologisch proefsleuvenonderzoek aan de Ballingsweg te Zottegem (prov. Oost-Vlaanderen). Dit onderzoek kwam er naar aanleiding van de archeologienota “Archeologienota Zottegem Ballingsweg 10” (ID: 5939).¹³ Binnen het Programma van Maatregelen van deze archeologienota, die reeds een bureauonderzoek omvatte, werd een prospectie met ingreep in de bodem onder de vorm van een proefsleuvenonderzoek geadviseerd.

Uit het bureauonderzoek bleek dat de kans op het aantreffen van intacte archeologische waarden reëel was. Een deel van de geplande bouwwerkzaamheden zullen de eventueel aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigen.

Zoals voorgeschreven in het Programma van Maatregelen van de archeologienota “Archeologienota Zottegem Ballingsweg 10” (ID: 5939)¹⁴ werd er overgegaan tot een prospectie met ingreep in de bodem aan de hand van proefsleuven. Hierbij wordt nagegaan of er archeologische sites aanwezig zijn in de vorm van archeologische grondsporen.

De resultaten van het archeologisch proefsleuvenonderzoek waren zeer mager. Er werd namelijk geen enkel archeologisch relevant spoor aangetroffen.

Gezien de bijzondere lage archeologische relevantie van het sporenbestand, wordt verder archeologisch onderzoek geen potentieel op relevante en waardevolle kennisvermeerdering toegeschreven. Gezien het ontbreken van potentieel op kennisvermeerdering, zijn volgens de beslissingsboom C.G.P.5.2. geen verdere maatregelen nodig. Het archeologisch onderzoek binnen het kader van de betreffende stedenbouwkundige vergunning is dan ook volledig.

¹³ ACKE et al. 2017

¹⁴ ACKE et al. 2017

4 LIJST MET FIGUREN

Figuur 1: Projectgebied op de topografische kaart.....	2
Figuur 2: Projectgebied op de kadasterkaart.....	3
Figuur 3: Grondplan van de geplande werken.....	5
Figuur 4: Geplande inplanting van de proefsleuven	8
Figuur 5: Aangelegde proefsleuven	11
Figuur 6: Vlakhoogtes	14
Figuur 7: Maaiveldhoogtes	15
Figuur 8: Allesporenkaart op GRB.....	16
Figuur 9: Referentieprofiel 4.1 (©BAAC)	18
Figuur 10: Referentieprofiel 6.2 (©BAAC)	19
Figuur 11: Inplanting van de profielen.....	20
Figuur 12: Synthesekaart van het proefsleuvenonderzoek	23
Figuur 13: Beslissingsboom voor verdere archeologisch vooronderzoek.	25

5 PLANNENLIJST

Plannenlijst Zottegem, Ballingsweg 10	Projectcode proefsleuven 2018A202
Plannummer	Figuur 1
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op topografische kaart.
Aanmaakschaal	1:2000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	30/01/2018
Plannummer	Figuur 2
Type plan	Kadasterkaart
Onderwerp plan	Plangebied op het GRB (kadasterkaart)
Aanmaakschaal	1:800
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	30/01/2018
Plannummer	Figuur 4
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Geplande inplanting van de proefsleuven
Aanmaakschaal	1:1.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	30/01/2018
Plannummer	Figuur 5
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Aangelegde proefsleuven
Aanmaakschaal	1:1.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	30/01/2018
Plannummer	Figuur 6
Type plan	GRB
Onderwerp plan	Vlakhoogtes
Aanmaakschaal	1:1.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	30/01/2018
Plannummer	Figuur 7
Type plan	GRB
Onderwerp plan	Maaiveldhoogtes
Aanmaakschaal	1:1.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	30/01/2018
Plannummer	Figuur 8
Type plan	GRB
Onderwerp plan	AlleSporenKaart
Aanmaakschaal	1:1.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	30/01/2018 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 11
Type plan	GRB

Onderwerp plan	Inplanting profielen
Aanmaakschaal	1:1.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	30/01/2018 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 12
Type plan	GRB
Onderwerp plan	Synthesekaart
Aanmaakschaal	1:1.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	31/01/2018 (raadpleging)

6 BIBLIOGRAFIE

ACKE, B., BRACKE, M. & B., B., 2017. *Archeologienota Zottegem, Ballingsweg 10, Zelzate*.

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2016. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 2.0)*, Brussel.

7 BIJLAGEN

7.1 Grondplan

7.2 Dagrapport(en)

7.3 Sporenlijst

7.4 Fotolijst

7.5 Referentieprofielen